

Het hitteplan van de PVDA

België wordt getroffen door een ongekennde hittegolf. Het KMI waarschuwt dat de temperaturen die deze week worden gemeten tot de hoogste zouden kunnen behoren die ooit in ons land zijn waargenomen. Deze hittegolven, waarover Theo Francken liever ironisch opmerkt dat men „van het mooie weer moet genieten met een lekker biertje”, zijn een gevolg van de klimaatontregeling. We moeten onze werk- en leefomgevingen, zorg- en onderwijsinstellingen aanpassen om ons hierop voor te bereiden en de gevolgen ervan te beperken.

De hittegolf is ook een klassenkwestie.

Men verdraagt de hitte niet op dezelfde manier in een kantoor met airconditioning of een luxe woning als in een slecht geïsoleerd appartement dat in de zomer verandert in een oven, of op een bouwplaats, in een keuken, een magazijn, een klaslokaal bij 35 °C of een woonzorgcentrum zonder airconditioning. Rijke mensen sterven niet door de hitte. Werknemers, kinderen, ouderen en de meest kwetsbaren betalen hiervoor de prijs.

Wat raadt de Arizona-regering aan om deze uitzonderlijke temperaturen het hoofd te bieden?

Drink water en vermijd frisdrank of alcoholische dranken. Wat legt de regering op aan werkgevers die hun werknemers blootstellen aan extreme hitte: koele drankjes en zonnebrandcrème uitdelen en de gebouwen verluchten?

En vooral: wat doen de federale overheid en de andere regeringen om zich aan te passen en de gevolgen te beperken van dergelijke hittegolven, die zich wellicht vaker zullen voordoen?

Vrijwel niets, of zelfs precies het tegenovergestelde van wat er zou moeten gebeuren: minder budget voor de renovatie en isolatie van woningen en openbare gebouwen, bezuinigingen waardoor zwembaden moeten sluiten en openbare diensten minder lang openblijven, een gebrek aan middelen voor hulpdiensten, geen plan om hittegolven te voorkomen en te bestrijden.

En de investeringen in de defensie-industrie zullen de situatie nog verder verslechteren. Die ontnemen ons de middelen om hernieuwbare energie, thermische isolatie en het openbaar vervoer te ontwikkelen. De militaire sector is bovendien zelf een van de grootste vervuilers. De PVDA stelt een hittegolffplan voor met vijf dringende maatregelen om de komende dagen onmiddellijk het hoofd te bieden aan deze extreme hitte.

1) Het recht op verkoeling op het werk garanderen. Net als het Europees Vakverbond (EVV) vragen wij om duidelijke regels inzake de maximale werktemperaturen, om de preventiemaatregelen aan te scherpen (regelmatige, betaalde pauzes, toegang tot gratis water en ventilatie, telewerken wanneer mogelijk ...). We willen een eenvoudige maatregel met temperaturen waarbij maatregelen moeten worden genomen, met een lagere drempel voor lichamelijke arbeid of beroepen waarbij men aan de zon wordt blootgesteld. Bij extreme hitte de werktijd verkorten of het buitenwerk zelfs opschorten, zoals in Griekenland het geval is¹, zonder loonverlies.

1 <https://fr.euronews.com/2025/07/22/grece-suspension-du-travail-en-exterieur-a-cause-dune-forte-vague-de-chaleur>

2) Betaald verlof bij sluiting van scholen. Het is onmogelijk om les te geven in een klaslokaal waar het 35 graden is. Als een school vanwege extreme temperaturen gesloten is, moeten ouders kunnen thuisblijven om voor hun kinderen te zorgen. Waar mogelijk organiseren we gemeentelijke kinderopvang in koele gebouwen (bibliotheken, musea, gemeentelijke gebouwen ...) om kinderen op te vangen die in oververhitte woningen wonen, waarbij we extra middelen ter beschikking stellen aan scholen en verenigingen (huiswerkklassen, vzw's ...). Aan Franstalige kant verwerpen wij de „circulaire Glatigny“, die schooldirecteuren verplicht de klassen open te houden. Dat is in strijd is met het arbeidsrecht en legt de volledige verantwoordelijkheid voor onwel worden of gezondheidsproblemen bij de directies.² -

3) Een grootschalig plan voor airconditioning in woonzorgcentra, ziekenhuizen en crèches. Ouderen en zieken zijn het meest kwetsbaar voor hitte. Daarom moet er bij woonzorgcentra, ziekenhuizen en kinderdagverblijven die nog niet over airconditioning beschikken, bij voorrang airconditioning worden geïnstalleerd en onderhouden. Onmiddellijk via mobiele toestellen, en zo snel mogelijk op structurele wijze.

4) Gratis toegang tot zwembaden en koele plekken. In de steden wonen sommige gezinnen in ware hitteovens. Net zoals bijvoorbeeld de stad Genève doet, moeten we de 'koele plekken' in kaart brengen en de toegang tot zwembaden, particuliere waterparken, bioscopen en musea gratis maken, zodat mensen die thuis geen verkoeling vinden daar kunnen afkoelen. De openingstijden van openbare gebouwen, kerken, zwembaden, stations, parken en andere koele plekken uitbreiden. Via de civiele bescherming of het Rode Kruis gratis water uitdelen op drukbezochte openbare plaatsen. Waar mogelijk openluchtwemlocaties onder toezicht openstellen en de bereikbaarheid van deze locaties verbeteren door een uitgebreid aanbod aan openbaar vervoer (provinciale domeinen enz.). Extra middelen toekennen aan verenigingen die zich inzetten voor de meest kwetsbaren (opvangplekken openen, met middelen voor extra personeel...).

5) Een “schaduwplan” voor de openbare ruimte. Eenvoudige maatregelen, zoals het ophangen van schaduwdoeken boven drukke straten, op openbare pleinen waar schaduw ontbreekt of op schoolpleinen, zoals dat in Spaanse steden gebeurt, zorgen ervoor dat de temperatuur met enkele graden daalt en de blootstelling aan de zon wordt beperkt.³ Door gratis zonwering en warmtewerende rolgordijnen uit te delen die voor de ramen van slecht geïsoleerde woningen kunnen worden geplaatst, kan de temperatuur binnenshuis ook met enkele graden worden verlaagd. Ten slotte moeten grote bedrijven worden verplicht maatregelen te nemen om de werkplekken beter te ventileren en te koelen.

²<https://bx1.be/categories/news/forte-chaleur-dans-les-ecoles-la-circulaire-demonstre-la-deconnexion-de-valerie-glatigny/>

<https://www.instagram.com/p/DZ40iyyCIIG/?igsh=MXNuZzU5ZHZsYWWjdw%3D%3D>

³ <https://www.touteurope.eu/environnement/toiles-d-ombrage-galeries-patios-systeme-de-refroidissement-comment-les-villes-europeennes-se-reinventent-pour-s-adapter-a-la-hausse-des-temperatures/>

Sociale oplossingen voor het klimaat op de langere termijn

Het staat vast dat in de komende decennia hittegolven in België regelmatig en intensiever zullen voorkomen. De hittegolven die we momenteel meemaken, zijn het directe gevolg van de opwarming van de aarde. Momenteel bedraagt de gemiddelde opwarming wereldwijd 1,36 °C, terwijl het huidige beleid van de landen ons op een stijging van 2,8 °C doet afstevenen. Elke extra tiende graad opwarming van de aarde stelt ons bloot aan meer en intensere hittegolven. De jongere generaties zullen hier dus des te meer mee te maken krijgen.

De PVDA wil daarom investeren in de transitie en aanpassing, met maatregelen op middellange en lange termijn om ons aan te passen aan toekomstige hittegolven en de gevolgen daarvan te beperken:

- Een ambitieus beleid voeren voor de renovatie van woningen, straat voor straat, wijk voor wijk: Gebouwen moeten dringend geïsoleerd worden om de hittegolven het hoofd te bieden. Dit zal ook leiden tot een besparing op de elektriciteitskosten, aangezien woningen die beter geïsoleerd en tegen de zon beschermd zijn, minder vaak gekoeld of verwarmd hoeven te worden. Wij maken renovatie mogelijk via de derdebetalersregeling, zodat niet alleen gezinnen die de financiële middelen hebben om renovatiewerkzaamheden uit te voeren beschutting vinden.
- Openbare gebouwen renoveren, te beginnen met scholen, zorginstellingen en woonzorgcentra, om ze onder meer aan te passen aan de nieuwe klimatologische omstandigheden.
- De openbare ruimtes vergroenen en de aanleg van schaduwrijke openbare ruimtes stimuleren. Minder betonnen pleinen en straten, met ruimte om water te laten infiltreren en begroeiing te laten groeien, openbare fontein en waterspeelplaatsen voor kinderen, verfrissende waternevelinstallaties ... Er bestaan tal van manieren om de openbare ruimte minder warm te maken.
- In elke gemeente en in elke stadswijk openbare „koele plekken” inrichten en de bevolking hierover informeren. Iedereen moet in de buurt van zijn of haar woning een school, een bibliotheek, een gemeentelijk gebouw of een station hebben waar hij of zij bij extreme hitte terecht kan om uit te rusten, te werken of te studeren, beschermt tegen de hitte. Dit houdt in dat deze gebouwen zo snel mogelijk moeten worden gerenoveerd en geïsoleerd en dat er in uitrusting en personeel moet worden voorzien om deze locaties te beheren.
- Toegang tot water bieden: Op de drukste plekken gratis openbare drinkwaterpunten en sanitaire voorzieningen (toiletten en douches) inrichten. Een grootschalig renovatie- en ontwikkelingsplan voor overdekte en openluchtzwembaden opstarten, in tegenstelling tot de huidige bezuinigingen. Zo heeft Frankrijk in de jaren '70 de strijd tegen verdrinkingen en ongevallen aangegaan met een nationaal programma waardoor honderden

zwembaden konden worden geopend⁴. In tegenstelling tot het huidige beleid (sluiting van zwembaden of provinciale domeinen).

⁴ https://fr.wikipedia.org/wiki/Piscine_Tournesol